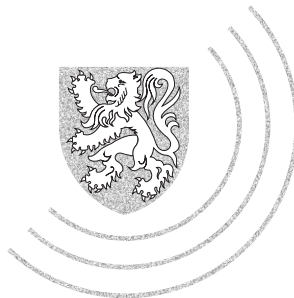

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

16 december 2003

VERSLAG

– van het Rekenhof –

over Innovatiedecreet en IWT-Vlaanderen

VERSLAG

**namens de Verenigde Commissies voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid,
en voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door de heer Karlos Callens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Karlos Callens, Julien Demeulenaere, mevrouw Claudine De Schepper, de heer Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van Hauthem ;

mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer André Van Nieuwkerke ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, André Denys, Cis Schepens, mevrouw Erna Van Wauwe ;

mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Robert Voorhamme ;

de heer Flor Ory ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

37-D (2002-2003)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door de heer T. Van Den Poel, eerste-auditeur-revisor, en mevrouw M. Truyens, auditeur bij het Rekenhof	4
II. Algemene bespreking	5
II.1. Repiek van de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie	5
II.2. Vragen en opmerkingen	9

DAMES EN HEREN,

De Verenigde Commissies voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid, en voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme bespraken op 26 november 2003 het verslag van het Rekenhof over Innovatiedecreet en IWT-Vlaanderen.

De Verenigde Commissies nodigden conform artikel 28, 6, a), van het Reglement voor deze bespreking een afvaardiging uit van het Rekenhof. De heer T. Van Den Poel, eerste-auditeur-revisor, en mevrouw M. Truyens, auditeur, namen namens het Rekenhof deel aan de bespreking.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER T. VAN DEN POEL, EERSTE-AUDITEUR-REVISOR, EN MEVROUW M. TRUYENS, AUDITEUR BIJ HET REKENHOF

De heer *T. Van Den Poel* stelt dat het Rekenhof twee onderzoeken heeft gedaan naar het wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit. Het eerste deel van het verslag handelt over het innovatiebeleid, het tweede deel over de initiatieven die de Vlaamse regering financiert met middelen van het Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen (IWT-Vlaanderen). Het Rekenhof ging in het eerste onderzoek na in hoeverre de Vlaamse regering uitvoering gegeven heeft aan het Innovatiedecreet en of zij de beleidsprioriteiten en de Europese regelgeving heeft gerespecteerd. Het onderzocht de tekortkomingen, tegenstrijdigheden en onduidelijkheden in de reglementering, alsook de procedurele en budgettaire operationalisering ervan. Ook bekeek het Rekenhof de initiatieven die zijn genomen in afwachting van de uitvoeringsbesluiten bij het Innovatiedecreet en dus zullen geïntegreerd worden in één van de reglementaire uitvoeringsbesluiten.

In het tweede onderzoek ging het Rekenhof na of de initiatieven die de Vlaamse regering financiert met middelen van het IWT-Vlaanderen pasten in de opdracht van het IWT en of de Vlaamse regering daarbij ook de Europese kaderrichtlijn inzake staatssteun van onderzoek en ontwikkeling heeft gerespecteerd. Beide onderzoeken waren de aanleiding van een uitgebreide briefwisseling tussen het Rekenhof en de Vlaamse minister, bevoegd voor wetenschapsbeleid. Mevrouw M. Truyens, die de onderzoeken heeft uitgevoerd, zal de conclusies en de aanbevelingen toelichten.

Mevrouw *M. Truyens* zegt dat het Innovatiedecreet van 18 mei 1999 het nieuwe kader vormt voor het beleid van de Vlaamse regering inzake wetenschappelijk-technologisch onderzoek en innovatie. Het Innovatiedecreet definieert de begrippen economische en technische innovatie. Het legt de Vlaamse regering opdrachten op en wijzigt in belangrijke mate het oprichtingsdecreet van het IWT. Het Innovatiedecreet en de uitvoeringsbesluiten zijn echter maar na een lange voorgeschiedenis in werking getreden. In een aantal gevallen heeft de Vlaamse overheid dan maar een aantal projecten geïnitieerd voor de reglementaire besluiten van kracht waren. Dit was het geval voor het Vlaamse innovatiesamenwerkingsverbanden (VIS)-besluit en het KMO-programma. Enkele bepalingen van het innovatiebesluit zijn nog steeds niet in praktijk gebracht : een uitvoeringsbesluit voor het horizontaal beleidsplan en het beleidsplan zelf ontbreken nog, alsook de beheersovereenkomst essentieel om de beleidsprioriteiten inzake technologische innovatie gestalte te geven. De Vlaamse regering heeft ook de statutenwijziging van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) ingevolge het Innovatiedecreet nog niet goedgekeurd.

De opgelegde financiële verantwoording voor projectsubsidies in het kader van het O&O-besluit is beperkt. Hoewel de EC bezwaren had tegen het gebruik van forfaits, staan de interne richtlijnen van het IWT-Vlaanderen dit toe. Voor het VIS-besluit bemoeilijkt de budgettaire rekening op twee kredietlijnen de financiële opvolging van de projecten.

De aanmelding van het VIS-besluit bij de Europese Commissie werd ingetrokken omdat de Vlaamse regering de de minimis-regeling van toepassing heeft gemaakt op dat besluit. De Vlaamse regering beschikte daarvoor echter niet over een officieel akkoord van de EC over de argumentatie : de indirecte steun aan bedrijven ligt onder de de minimis-grens van 100.000 euro per twee jaar. Eenzelfde redenering werd ingeroepen voor de niet-aanmelding van het interfacebesluit bij de Europese Commissie. Ook de clustersteun werd niet aangemeld.

Pas sinds 2000 worden prestatie-indicatoren gebruikt om de activiteiten van de clusters op te volgen. Bovendien is de berekening van de steun voor enkele clusters onduidelijk of ongemotiveerd. Voor de subsidiepercentages die het HOBU-fonds toepast, bestaat geen reglementaire basis.

Met het oog op de volledige aanwending van de eerste kredietlijn, heeft de Vlaamse regering voor het KMO-programma eind 2000 20 miljoen euro

vastgelegd voor een oproep tot projecten die zij maar in 2001 zou doen.

In veel gevallen passen de projecten op initiatief van de Vlaamse regering niet in de statutaire opdracht van het IWT-Vlaanderen en hadden deze subsidies op andere beleidsprogramma's moeten worden aangerekend. Het Rekenhof denkt hierbij aan de innovatieve mediaprojecten van de VRT, de investeringstoelage Proefbedrijf der Noorderkempen, het demonstratieproject OC GIS-Vlaanderen, VirtUE en het Vlaams Huis voor de Logistiek.

De Vlaamse regering respecteert bovendien vaak niet de maximale subsidiepercentages die de Europese kaderregeling voor onderzoek en ontwikkeling heeft opgelegd. Dat was zo bij de innovatieve mediaprojecten van de VRT, het demonstratieproject OC GIS-Vlaanderen en het Vlaams Huis voor de Logistiek. Zij heeft die steun overigens niet aangemeld bij de Europese Commissie, zodat hij een rechtsbasis mist, bijvoorbeeld bij Flanders' Drive, de innovatieve mediaprojecten VRT en het Vlaams Huis voor de Logistiek. Ten slotte ontbrak een decretale machtiging voor een belangrijk deel van de innovatieve mediaprojecten VRT.

Het Rekenhof doet dan ook volgende aanbevelingen. Om ten volle uitvoering te geven aan het innovatiedecreet moet de Vlaamse regering het uitvoeringsbesluit voor het horizontaal beleidsplan, het beleidsplan zelf en de beheersovereenkomst met het IWT-Vlaanderen concretiseren en de statutenwijziging van de VITO goedkeuren.

De Vlaamse regering dient de Europese Commissie om een officiële goedkeuring te vragen van de redenering die zij heeft toegepast bij de intrekking van de aanmelding van het VIS-besluit en bij diverse andere steunmaatregelen zoals het Interfacebesluit, de clustersteun, Flanders' Drive en het Huis van de Logistiek. Ook de steun voor de innovatieve mediaprojecten van de VRT en andere ad hoc-steun zonder reglementaire basis moet zij aanmelden bij de Europese Commissie.

Een aanzienlijk deel van de steun voor de innovatieve mediaprojecten van de VRT vergt nog een decretale machtiging. Voor de financiële transparantie is het aangewezen nieuwe initiatieven vanaf het eerste jaar consequent op eenzelfde kredietlijn aan te rekenen. De steuntoekenning moet steunen op duidelijke en gemotiveerde berekeningen. De Vlaamse regering moet erover waken dat de projecten die ze vastlegt op de kredieten van het IWT-Vlaanderen in de statutaire opdracht van de instelling passen. Bovendien moet zij de maximale

steunpercentages van de Europese O&O-kaderregeling respecteren.

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1. Replik van de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie

De minister heeft aandachtig geluisterd naar de opmerkingen van het Rekenhof. Hij heeft kennis genomen van de resultaten van twee onderzoeken die eind november werden uitgevoerd, één over de implementatie van het Innovatiedecreet en één over de initiatieven die door de Vlaamse regering werden gefinancierd met middelen van het IWT.

Het Rekenhof stelde dat verschillende keren werd vooruitgelopen op uitvoeringsbesluiten die nog moesten worden goedgekeurd. Ook werden diverse steunmaatregelen niet aangemeld bij de Europese Commissie. Ze kaderden dus eigenlijk niet binnen een door de Europese Commissie aanvaarde reglementering. Sommige ad hoc-steunbeslissingen van de Vlaamse regering passen niet binnen de statutaire opdracht van de betrokken instelling.

De minister verwijst naar de beleidsnota Wetenschaps- en Innovatiebeleid voor de periode 2000-2004, die in januari 2000 werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement. In die nota werd de centrale rol van het IWT inzake het technologisch innovatiebeleid bevestigd.

Het Innovatiedecreet dat op 18 mei 1999 door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd maakte een grondige hertekening van de actieprogramma's en van de steunmaatregelen noodzakelijk. Vermits het Innovatiedecreet een kaderdecreet is, moest er nog even ad hoc worden voortgewerkt, terwijl de uitvoeringsbesluiten voor het Innovatiedecreet werden uitgewerkt. Het Financieringsbesluit voor onderzoek en ontwikkeling in de bedrijven moest worden uitgewerkt omdat er een reglementair besluit diende te zijn en omdat de regering – conform haar ambitie inzake de administratieve vereenvoudiging – wilde overgaan tot een grondige innovatie van de steunverlening.

Naar aanleiding van een bedrijfsbezoek stelde de minister vast dat de bedrijven veel te lang op de beslissingen van het IWT moeten wachten. De minister trok daaruit de conclusie dat een vereenvoudiging van de procedures noodzakelijk was, wat in de praktijk neerkomt op een forfaitair systeem. Hij

bevestigt de opmerking van het Rekenhof dat op dat ogenblik een dialoog werd aangegaan met de Europese Commissie. Dat was volgens hem één van de moeilijkste debatten rond het Financieringsbesluit. In het verleden had het IWT enkele mensen die zich gespecialiseerd hadden in het controleren van allerlei bonnetjes. Met het Financieringsbesluit werd overgestapt naar een eenvoudiger systeem met vooral outputgerelateerde controles.

Met het reglementair financieringsbesluit dat was opgenomen in het Innovatiedecreet met betrekking tot de zogenaamde Vlaamse innovatiesamenwerkingsverbanden, het VIS-besluit, wilde men komen tot een stroomlijning en een verruiming van de acties inzake collectief onderzoek, technologische dienstverlening en innovatiestimulering, wat de reglementaire basis was voor de clusterfinanciering uit het verleden. Er werden nieuwe oproepen gelanceerd waarbij bestaande clusters zich hebben aangemeld. De betrokken mensen zijn trouwens mee opgenomen in het VIS-besluit.

Met deze twee grote besluiten werd de basis gelegd voor het Innovatiedecreet. Het derde besluit dat hier niet ter discussie staat, was het Interfacebesluit dat een zeer transparant kader heeft gecreëerd voor de overdracht van technologie, bijvoorbeeld vanuit de universiteiten.

Dan werd begonnen met het herdenken van de mechanismen en de programma's. De minister had vastgesteld dat KMO's zelden of nooit een beroep deden op het IWT. Dat had te maken met het feit dat in de loop van de tijd vier programma's naast elkaar functioneerden. Eind 2000 en begin 2001 werd dan geprobeerd de complexe KMO-programma's samen te smelten in één coherent en omvattend nieuw KMO-programma. Het resultaat is een verdrievoudiging van het aantal aanvragen.

Een tweede programma dat herwerkt en verruimd werd, was het klassieke STWW-programma voor strategisch basisonderzoek. Aanvankelijk stelde hij zich vragen bij het verrichte onderzoek. Hij denkt daarbij aan studies zoals de impact van vrouwelijke leerkrachten op jongens in het basisonderwijs. Hij vroeg zich af of een dergelijk onderzoek wel paste binnen dat kader. Dit programma werd hervormd tot het GBOU-programma (generisch basisonderzoek aan de universiteiten). Intussen is dat herwerkt tot een strategisch basisonderzoek op basis van een nieuw reglementair besluit.

Het HOBU-fonds dat zijn verdiensten sinds 1997 had bewezen, werd verruimd tot het zogenaamde

Tetrafonds (Technologie Transfert) op basis van een reglementair besluit waarvoor de Vlaamse regering op 24 oktober een adviesvraag richtte tot de VRWB en de Raad van State.

Sinds het aantreden van deze regering werd dus zowat het hele actiegamma van het technologisch innovatiebeleid hervormd conform de beslissing van het Vlaams Parlement van 18 mei 1999.

Een tweede procedureslag met betrekking tot de noodzakelijke adviezen en akkoorden van een reeks controle-instanties heeft sterk gewogen op de snelheid waarmee de beoogde innovatie van het instrumentarium kon worden gerealiseerd. Dat was zeker het geval voor het Financieringsbesluit en voor het VIS-besluit. Het Rekenhof heeft bedenkingen gemaakt bij de procedure voor aanmelding van beleidsmaatregelen. Dat was bijvoorbeeld het geval naar aanleiding van de Vlaamse maatregelen van augustus 1999 om de sectoren te ondersteunen die betrokken waren bij de dioxinecrisis.

Toen was er een rechtstreekse confrontatie met de Europese Unie over de vraag hoever men kan gaan met steun en wat moet aangemeld worden. De minister kondigt aan dat de vertegenwoordigers van het IWT het straks zullen hebben over hun praktijkervaring met deze zaak. Hij meent dat het niet altijd duidelijk is wat echt moet aangemeld worden bij de Europese Commissie en wat alleen ter kennisgeving moet meegedeeld worden.

De minister zegt dat uit de uitwerking van het VIS-besluit een aantal lessen werden getrokken : bij de Europese commissie werd de procedure uitgetest met betrekking tot het voorleggen van de vraag of een subsidiemaatregel al dan niet dient voorgelegd te worden. Daaruit bleken drie dingen. Op de eerste plaats leidde een en ander tot verwarring bij de mensen van de commissie, omdat ze niet gewoon waren met dergelijke vragen om te gaan.

Ten tweede leidt dit tot een onnodige vertraging ; in de actie tot het VIS-besluit is hiermee bijna een jaar verloren gegaan, tot ten slotte werd besloten de oproep te lanceren voor projecten zonder definitieve goedkeuring van het legale kader. Op de derde plaats werd de formele aanmelding van het VIS-besluit op verzoek van de diensten van de Europese commissie formeel weer ingetrokken om verdere procedurecomplicaties te vermijden.

Bijgevolg zou de stelling van het Rekenhof dat elke maatregel zou moeten aangemeld worden volgens de minister tot onhoudbare toestanden leiden, en de eerste plaats bij de Europese Commissie zelf.

Bovendien voorziet de Europese Kaderregeling Onderzoek en Ontwikkeling expliciet uitzonderingen van steunmaatregelen die niet moeten aange meld worden. Daarnaast vormt de de minimis-ver ordening een aanvaardbare juridische basisvorm voor het nemen van steunmaatregelen zonder aan melding.

De minister heeft een aantal duidelijke argumen ten voor het niet aanmelden van de maatregel. In de eerste plaats, zo zegt hij, betreft het in geen van de gevallen directe steun aan een bedrijf, maar gaat het veeleer over een bedrijfsoverschrijdende meer waarde. Zo is Flanders' Drive geen directe steun aan de automobielsector, maar wil het de gezamen lijke knowhow van alles wat van dichtbij of van ver met auto-industrie te maken heeft op een hoger ni veau brengen. Daarbij is totaal geen sprake van enige verstoring van mededinging. In de tweede plaats, zo gaat de minister verder, valt de maatregel uitdrukkelijk onder de de minimis-regeling, mocht er toch ergens sprake zijn van enig indirect voor deel voor een bedrijf. En ten slotte voert de heer Van Mechelen aan dat tijdens een commissie van de Europese ministerraad voor Industrie en On derzoek, waar hij zelf aanwezig was, beslist werd dat de lidstaten zelf moeten beslissen of ze een maatregel al dan niet aangeven. Natuurlijk moet voorkomen worden dat er klachten zouden rijzen, maar iedere staat moet in deze zijn eigen verant woordelijkheid nemen.

Voor de repliek op enkele opmerkingen van het Rekenhof over concrete projecten geeft de minis ter het woord aan de heer *Dirk Van Maeckelberghe, directeur Financiën en Logistiek*, bij het IWT. Deze laatste zegt dat door het Hof de opmerking ge maakt werd dat veel projecten die op initiatief van de Vlaamse regering worden goedgekeurd en vast gelegd op de kredieten van het IWT-Vlaanderen niet kaderen in de statutaire opdracht van deze in stelling waarbij onder meer wordt verwezen naar de beslissing i.v.m. de investeringstoelage aan het Proefbedrijf der Noorderkempen, het demonstra tieproject OC GIS-Vlaanderen, de innovatieve me diaprojecten van de VRT, VirtUE en het Huis van de Logistiek.

Wat de investeringstoelage aan het Proefbedrijf der Noorderkempen betreft, gaat de heer Van Maeckelberghe ermee akkoord dat de betrokken steun niet ten volle beantwoordt aan de opdrach ten van het Innovatiedecreet hoewel het hier toch steun aan technologische demonstratie betreft. Maar vermits het dossier deel uitmaakte van een globaal pakket van projectaanvragen waarvan al leen de behandeling van dit dossier niet voor het

jaareinde van 2000 kon worden afgerond, moest een vervolgetraject worden voorzien. In eerste in stantie werd daarbij door voormalig minister Vera Dua het akkoord van de spreker gevraagd om in samenspraak met het IWT bij wijze van uitzonde ring dit dossier op de begroting van het IWT 2001 te laten goedkeuren. Vervolgens werd het dossier op initiatief van voormalig minister voor Leefmi lieu, mevrouw Vera Dua, en de heer Van Maeckel berghe zelf ter goedkeuring aan de Vlaamse rege ring voorgelegd met de nodige toelichting omtrent de voorgestelde financieringswijze.

De heer Van Maeckelberghe wijst erop dat de be slissing om na de opheffing van het FIOV de finan cieringsbehoeften voor de proeftuinen en -centra voor 2000 via het IWT op de nieuwe (vervangen de) kredietlijn van het Pr.71.3 – b.a.99.11 aan te re kenen, dus een uitzonderingsmaatregel was tenein de ook dit dossier binnen een aanvaardbare ter mijn, op een gelijkaardige manier als de overige dossiers van 2000, te kunnen afhandelen. Nadien werden alle hierop volgende dossiers gefinancierd met middelen voorzien op de begroting van de ad ministratie Land- en Tuinbouw.

Ook voor het project e-VRT en het demonstratie project OC GIS-Vlaanderen is het Hof van oordeel dat het IWT-Vlaanderen gegeven zijn decretale be voegdheden niet de geschikte instantie is voor de opvolging van beide projecten, zo gaat de spreker verder.

De IWT-vertegenwoordiger verwijst naar de moge lijkheid van de Vlaamse regering om innovatie te ondersteunen via de kredietlijn 99.11 zoals voor zien in de Vlaamse begroting. IWT-Vlaanderen staat in voor het financieel beheer van alle projec ten die op deze kredietlijn worden gefinancierd. Er was geen enkele reden om dit ook voor deze projec ten niet op deze kredietlijn te financieren. Zo heeft de uitbouw van de e-VRT, als onderzoeks- en ontwikkelingsforum van de VRT, betrekking op moderne technologieën gericht op het organiseren, begeleiden, verspreiden en opvolgen van voor Vlaanderen nieuwe activiteiten op het vlak van de media. Deze activiteiten moeten het mogelijk maken dat de openbare omroep ten volle zijn rol van innovatieve motor in Vlaanderen kan spelen, waarbij de opgebouwde knowhow niet noodzake lijk alleen ten goede komt van de VRT.

De *minister* onderbreekt de spreker om een voor beeld te geven. Hij zegt dat uitdrukkelijk in de aan vullende beheersovereenkomst met e-VRT staat dat de opgedane knowhow voor alle actoren moet opengesteld worden. Bovendien zegt hij dat het be

grip VRT verkeerd is in het woord e-VRT. Om vennootschapsrechtelijke problemen binnen de VRT te vermijden werd het uiteindelijk toch e-VRT. Met e-VRT wordt het Empec-4-programma betaald, dat bestaat uit een consortium van IMEC, VUB en VRT, en dat bij verdere ontwikkeling een sleutel zal zijn tot de Europese standaard die zal domineren op de Europese markt. Het e-VRT-project is dus wel degelijk een innovatieproject, aldus de minister.

Daarop neemt de heer *Van Maeckelberghe* opnieuw het woord. Het innovatieve van het project OC GIS-Vlaanderen, zo zegt hij, zit niet zozeer vervat in elk deel op zich dan wel in de intelligente combinatie van bepaalde technologieën. Het gebruik van beelden van zeer hoge resolutie binnen een geoloket voor Vlaanderen stelt bijzondere technologische uitdagingen, in het bijzonder op een aantal ICT-vlakken (datacompressie, algoritmes, beeldverwerkingstechnieken, enzovoort). Dat daarvoor ondersteunend materiaal dient aangekocht te worden, is op zich niet nieuw voor een onderzoeksproject.

De heer Van Maeckelberghe geeft aan dat het hier niet de bedoeling is ondernemingen te ondersteunen, maar een tool te ontwikkelen ten dienste van de Vlaamse overheid zelf. Wie deze tool ontwikkelt is hierbij irrelevant. Aangezien de Vlaamse overheid voor 100% financiert, heeft zij dus ook de volledige eigendom van de eindresultaten en heeft zij ook het volledige gebruiksrecht over de ontwikkelde instrumenten. Elke andere constructie zou inderdaad aanvechtbaar zijn geweest vanuit het standpunt van de belastingbetaler.

De spreker haalt verder aan dat het Rekenhof ook wou vernemen hoe het VirtUE (Virtual University for Europe) kadert in de statutaire opdracht van het IWT. In dit verband wijst het Hof erop dat het IWT ten tijde van de goedkeuring en van de start van het project niet bevoegd was om subsidies te betalen aan projecten die bestaande technologieën implementeren.

Hierbij merkt de heer Maeckelberghe evenwel op dat het project verder gaat dan het implementeren van bestaande technologieën. Het bevat immers ook een component "ontwikkeling van diensten en hulpmiddelen, waaronder de ontwikkeling van communicatietools, een gedistribueerde helpdesk, de ontwikkeling van educatieve modellen, de ontwikkeling en ondersteuning bij gebruik van toetsinstrumenten en de ontwikkeling van specifieke internet tools (virtuele universiteitsomgeving)". Dergelijke hulpmiddelen zijn niet op de markt beschik-

baar en dienen verder ontwikkeld te worden vooraleer ze kunnen geïmplementeerd worden.

Ten slotte betwistte het Rekenhof de stelling dat de opstartstudie voor het Vlaams Huis van de Logistiek, nu Vlaams Instituut voor de Logistiek genoemd, onder de noemer van het wetenschapsbeleid valt. Hiervoor wordt ondermeer de financiering vanuit het Hermesfonds aangehaald. Volgens de heer Maeckelberghe is de wijziging in financieringsbron van het Vlaams Instituut voor de Logistiek niet gegrond op inhoudelijke motieven, maar van begrotingstechnische aard. De hoofddoelstelling van het VIL is en blijft het stimuleren van innovatie in de logistieke sector. Het sluit derhalve het nauwste aan bij het technologisch innovatiebeleid. Het IWT -Vlaanderen werd door de Vlaamse regering trouwens als enige instantie belast met de verdere opvolging van dit initiatief, niet de administratie Economie.

Algemener stelt de heer Maeckelberghe dat de initiatieven van het Vlaamse innovatiebeleid niet zinvol kunnen beperkt worden tot steunmaatregelen binnen een reglementair kader. Er moet ruimte zijn voor specifieke initiatieven, doorgaans omvangrijker van aard. Het is van belang om hierbij ook andere bevoegdheidsdomeinen te betrekken dan het technologisch innovatiebeleid *sensu stricto*. Dat is de wezenlijke beweegreden voor het voorzien in een begrotingslijn "Acties van technologische innovatie" op initiatief van de Vlaamse regering.

Minister *Dirk Van Mechelen* licht de financieringstechniek via het Hermesfonds verder toe. De Vlaamse regering heeft op 26 april 2001 beslist om de expansiesteun aan meer tewerkstelling op te schorten omdat ze geconfronteerd werd met zeer eigenaardige aanvragen over enorme bedragen. Bij de expansiesteun werd een klein bedrag uitgekeerd in het jaar van de toekenning, een groter bedrag het jaar nadien, het grootste bedrag in het tweede jaar na de toekenning en opnieuw een lager bedrag het derde jaar na de toekenning. Over een periode van drie jaar kwamen dus binnen het economisch ondersteuningsbeleid middelen vrij. De bedoeling van dat economisch ondersteuningsbeleid is af te stappen van rechtstreekse subsidiëring en te komen tot ondersteuning van modellen in het innovatiebeleid. De regering probeert nu excellentiepolen op te richten die ten goede komen aan het Vlaamse bedrijfsleven. Ook binnen het Hermesfonds worden de middelen dus met een heel andere finaliteit aangewend: ze worden getransfereerd naar veel meer ondersteuningsgericht beleid op Vlaams innovatief niveau. Dat is de reden waarom

het IWT daar de drive van is. In de zomer van 2001 is dat geformaliseerd in een samenwerkingsakkoord tussen de twee bevoegde ministers.

II.2. Vragen en opmerkingen

Mevrouw *M. Truyers* komt nog even terug op de aanmeldingsprocedure bij de Europese Commissie. Het Innovatiedecreet op zich is initieel niet aangemeld. De Raad van State heeft de Vlaamse regering gevraagd dat toch te doen. Volgens de Europese Commissie moest dat niet, omdat het Innovatiedecreet geen specifieke steunmaatregelen bevat. Alle steunmaatregelen die uit dat decreet voortvloeien, moeten echter wel worden aangemeld. Vandaar dat het Rekenhof vond dat ook alle reglementaire besluiten die uit het decreet voortvloeien, moeten worden aangemeld. De aanmelding van het VIS-besluit is inderdaad ingetrokken maar er bestaat geen officieel akkoord over de argumentering daarvoor. In diverse mededelingen van de Europese Commissie staat te lezen dat de Commissie is die oordeelt of een steunmaatregel al dan niet moet worden aangemeld. Inmiddels worden er steeds meer excellentiepolen opgericht. Het Rekenhof meent dat ook die steun best zou worden aangemeld. Men zou daarvoor ook een reglementair kader kunnen creëren en dat bij de Europese Commissie aanmelden, zodat individuele steunbeslissingen niet meer moeten worden aangemeld.

De heer *Frans Ramon* wil graag weten welke criteria zullen gehanteerd worden als er gekozen wordt voor specifieke projecten met een ruimer bereik, los van de reglementering. Het Rekenhof had het voorts over initiatieven die niet passen binnen de statutaire opdracht van het IWT. Volgens de minister betreffen deze initiatieven innovatie pur sang. De heer Ramon vraagt zich af hoe ver men daarin kan gaan.

Minister *Dirk Van Mechelen* antwoordt dat in de beleidsbrief de strategische keuze gemaakt is om het IWT naar voren te schuiven als het enige loket dat op het vlak van technologische innovatie de regulator op het terrein zal zijn. Dat is een trendbreuk met het verleden, toen sectoren een paper indienden bij de bevoegde minister, waarna de regering besliste om daar een bepaald bedrag voor uit te trekken. Op die werking uit de jaren negentig heeft het Rekenhof trouwens striemende kritiek geleverd. De bedoeling van het Innovatiedecreet was precies een kader te creëren, met twee onderdelen. Ten eerste beoordeelt het IWT, in zijn loketfunctie, dossiers op vraag van ondernemingen en

zegt het steun toe via de administratie onder leiding van de raad van bestuur. Ten tweede bestaat de mogelijkheid dat de Vlaamse regering zelf initiatieven neemt. De regering heeft wel de nieuwe attitude aangenomen om de projecten over te maken aan het IWT, dat die projecten screent, bijstelt, verfijnt en het dossier aan de regering overmaakt, om het daarna opnieuw zelf op te volgen en af te handelen. Bovendien is in het kader van e-VRT beslist om een bijzondere toezichtcommissie op te richten met professoren, van wie er twee non-believers waren. Er wordt dus steeds meer gewerkt met de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), die mee sturend moet optreden en via verkennende studies moet aantonen wat de lacunes in het Vlaamse onderzoeksbeleid zijn en daarover incentives geeft. Het IWT treedt als regulator op.

Het Rekenhof merkt op dat er wellicht nood is aan een bijkomend reglementair besluit voor de oprichting van ad hoc-excellentiecentra. De *minister* staat niet afkerig tegenover dat idee. Er zijn nu al vier projecten : Flanders' Drive, Flanders Mechatronics, het Instituut voor de Logistiek en het Geo-Incubatiepunt. De minister is bereid te onderzoeken in welke mate hiervoor een bijkomend reglementair kader nodig is maar wil zich niet laten verstikken door de Europese administratie, die weinig soepel reageert op – al dan niet formele – adviesvragen.

De *voorzitter* vermeldt tot slot dat het verslag van deze vergadering bij wijze van advies aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting zal worden overgemaakt.

De verslaggever,

De voorzitter,

Karlos CALLENS

Gilbert VANLEENHOVE